

Turinys

ĮVADAS. „Būti tautoje aiški žmoniškumo apraiška“	9
Pirmoji dalis	
GYVENIMO IR VEIKLOS KELIAS	21
<i>Vaclovas Bagdonavičius</i>	
1. VAIKYSTĖS IR PAAUGLYSTĖS METAI	23
Kokia tikroji Vydūno pavardė?	66
Genealoginės Vydūno ištakos	68
2. DARBAS, MOKSLAI, KULTŪRINĖS VEIKLOS BARAI IKI PIRMOJO PASAULIO GAISRO	78
Vydūnas kaip projektas Lietuvos jaunimui	125
Ar verta atgimti Mažosios Lietuvos mėgėjiško teatro tradicijai?	140
Zauerveinas ir Vydūnas	152
Martynas Jankus ir Vydūnas: bendrumai ir skirtybės	159
Vydūnas ir Vilnius	173
Vydūnas ir Jonas Basanavičius	184
3. PIRMOJO PASAULIO GAISRO PAŠVAISTĖJE IR JAI UŽGESUS	191
Vydūno laiškas Lietuvos Tarybos pirmininkui	230
Nepriklausoma Lietuva Vydūno akiratyje	231
Dramatiškasis septynių šimtmečių santykių akordas	245
4. PASKUTINYSIS DEŠIMTMETIS	260
Paskutinysis Vydūno kūrybos kelio tarpsnis	290

Antroji dalis

„NETEIKIU VISAI NAUJŲ, GRYNAI SAVO PAŽINIMŲ“:
FILOSOFIJOS IDĖJŲ SISTEMA 301

Vaclovas Bagdonavičius

1. IEŠKOJIMŲ KELIAS IR IŠTAKOS 303

Gandizmo atgarsiai Lietuvoje 349

Vydūnas ir antikinė filosofija 360

2. ŽMOGAUS IR ŽMONIŠKUMO PROBLEMA 387

3. KULTŪRA KAIP ŽMONIŠKUMO RAIŠKA 406

Kultūros esmė 406

Kultūra ir religija 410

4. KULTŪRINĖS ŽMOGAUS SANTYKIO
SU PASAULIU FORMOS 422

Pažinimas kaip mokslo ir išminties vienovė 422

Estetinio žmogaus santykio su pasauliu specifika 431

 Grožio ir meno samprata 431

 Meno rūšys 434

 Menininko pašaukimas ir meno misija 437

Dorovinė kultūros esmė 441

 Doros bei dorovės samprata 441

 Būtinybė tobulėti 448

 Tobulėjimo keliai 450

 Tolerancija kaip etinis principas 455

5. ŽMOGUS ISTORINIAME KULTŪROS PROCESSE 466

Tautos būties prasmė 466

„Kalba tesidaro iš vidaus lobio“ 479

Senoji baltų religija ir krikščionybė Vydūno žvilgiu 483

Socialinis žmogaus gyvenimas ir idealas 489

Post scriptum. Vydūno idėjinis palikimas Europai 502

Trečioji dalis

VYDŪNO DRAMATURGIJA

511

Aušra Martišiūtė-Linartienė

1. VYDŪNO DRAMATURGIJA KRITIKŲ AKIRATYJE	537
2. VYDŪNO DRAMATURGIJOS SAVITUMAS	546
3. VYDŪNO ESTETIKA IR VAKARŲ EUROPOS MENO IEŠKOJIMAI	549
Vidinio veiksmo drama, vizijos poetika	551
Sceninės realybės transformacijos paieškos	561
4. RITUALINĖ DRAMA	572
Vydūno dramų žanrų problema	572
Veiksmo erdvė ir vieta	575
Veiksmo vietos sakralizavimas	580
Virsmo ritualas	584
Personažo samprata	590
Choras	594
Chaosą įkūnijantys personažai	598
5. TAUTOSAKA VYDŪNO DRAMATURGIJOJE	607
Mitiniai personažai – pasaulio vientisumo saugotojai	612
Mitinis dramos veiksmo laikas	620
Tautosakos motyvai trilogijoje <i>Probočių šešėliai</i>	623
Tautos atgimimo mitas	623
Dramos veiksmo laikas: aušros galdynė, devyni saulės nepatekėjimai	624
Daivos prototipo paieškos: Laima, Aušrinė	626
Herojaus išbandymų vietos; herojaus pagalbininkai	631
Farsai misterijoje „Šventa ugnis“	637
Misterijos farsų veikėjų prototipai	638
6. EKSPRESIONIZMO BRUOŽAI	647
7. VYDŪNAS IR TEATRAS	673
Bandymai atskleisti Vydūno teatro viziją	673
Kalbos transformacijos	682

SANTRAUKA VOKIEČIŲ KALBA	689
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA	695
ŠALTINIAI IR LITERATŪRA	701
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	717
VIETOVARDŽIŲ RODYKLĖ	725